

MODIFICĂRI ANATOMO-RADIOLOGICE IN ARTROPATIA URICĂ

ALINA BODEA, FLAVIUS CHEREJI, PUSTA CLAUDIA

Universitatea din Oradea, Facultatea de Medicină și Farmacie

Rezumat

Artropatia urică este o manifestare patologică relativ frecvent întâlnită și presupune un dezechilibru metabolic complex (în esență metabolismul purinelor) manifestat prin hiperuricemie, episoade recurente de artrită acută în care cristalele de urat monosodic monohidrat sunt identificate în lichidul sinovial, depozite tisulare de urat monosodic monohidrat, nefropatie interstițială cronică și litiază urinară.

Scopul lucrării este de a evidenția importanța examinării radiografice în confirmarea diagnosticului de artropatie gutoasă, în urmărirea evoluției bolii și a eficacității tratamentului instituit.

Material și metodă: Prezentul studiu cuprinde pacienți internați la Spitalul Clinic de Recuperare Medicală Băile Felix în anul 2010. Au fost întâlnite 23 de cazuri, inclusiv cu manifestări clinico- radiologice .

Rezultate: De remarcat este identificarea radiografică a modificărilor osteoarticulare distructive respectiv a tofilor gutoși la 7 dintre pacienți, 5 fiind bărbați, vârsta medie fiind de 47 de ani. Concluzii: Majoritatea cazurilor au fost incluse în forme incipiente de gută (hiperuricemie și modificări radiografice minime, manifestate clinic articular). .Examenul radiografic este absolut necesar în stabilirea diagnosticului de artropatie urică fiind o metodă de investigare la îndemână, necostisitoare.

Cuvinte cheie: artropatia urică, gută, tofi gutoși, articulația metatarsofalangiană

Anatomo-radiological changes in uric arthropathy

Abstract

The uric arthropathy is a relatively common pathological sign which involves a complex metabolic imbalance (in essence the purine metabolism) manifested through hyperuricemia, recurrent episodes of acute arthritis in which monosodium urate monohydrate crystals are identified in the synovial fluid, tissue deposits of monosodium monohydrate urate, chronic interstitial nephropathy and kidney stones. The purpose of the paper is to highlight the significance of radiographic examination in the diagnosis confirmation of gouty arthropathy, tracking disease progression and treatment efficacy.

Materials and methods: This study includes patients hospitalized at the Băile Felix Medical Rehabilitation Hospital in 2010. There were 23 cases identified, with both clinical and radiological signs.

Results: the radiographic identification of the destructive joint changes has a high importance, respectively of the gouty tophi in seven patients, of which five were men, the average age being 47 years. Most cases were included in the forms of early gout (hiperuricemia and minimal radiographic changes, clinical manifestations of the joint).

Conclusion: Radiographic examination is essential in the diagnosis of the uric arthropathy, this being an accessible and inexpensive method of investigation.

Keywords: uric arthropathy, gout, gouty tophus, metatarsal-phalangeal joint

Artropatia urică este una din cele mai frecvente forme de artrită, fiind cunoscută în trecut sub denumirea de „podagră”. Este o boală a întregului organism, fiind o complicație a hiperuricemiei. Face parte din grupul heterogen de boli numit gută, care se datorează unei anomalii înnăscute sau dobândite în metabolismul purinelor, fiind asociată cu tulburări ale metabolismului lipidic și glucidic, care se manifestă prin:

1. hiperuricemie
2. episoade recurente de artrită acută în care cristalele de urat monosodic monohidrat sunt demonstrabile în lichidul sinovial
3. depozite tisulare de urat monosodic monohidrat
4. nefropatie interstițială cronică
5. litiază urinară

Aceste manifestări ale gutei pot apărea în diferite combinații, dar pentru diagnostic este obligatorie prezența episoadelor recurente de artrită acută sau prezența depozitelor tisulare de urat monosodic monohidrat evidențiate radiologic prin prezența tofilor gutoși.

Guta este o boală mai frecventă la bărbați (în jurul vârstei de 45-50 de ani) decât la femei (mai ales în perioadele de postmenopauză). Profilul unei persoane cu risc de gută ar fi: greutate corporală în exces, nefropatie uratică – când apare primul acces de gută, hipertensiunea arterială, tulburări ale metabolismului lipidic, tulburări de tip diabetic.

Prezentul studiu își propune să evalueze importanța examinării radiografice la confirmarea diagnosticului de artropatie urică. În hiperuricemia persistentă, tofii se extind, implicând oasele juxtaarticulare și sunt evidențiați radiologic, dar nu și la examenul obiectiv. Dacă nu sunt tratați, tofii continuă să se extindă și

devin evidenți la examinarea fizică. Astfel examinarea radiologică are importanța și în studiul evoluției bolii, a eficacității tratamentului instituit.

Material și metodă:

Au fost luați în studiu un număr de 23 de pacienți internați în anul 2010 în Spitalul Clinic de Recuperare Medicală Băile-Felix cu diagnosticul de Artropatie urica. La acești pacienți diagnosticul a fost confirmat radiologic și prin analize de laborator (nivelul crescut al acidului uric în sânge). S-a efectuat radiografia articulației dureroase care a evidențiat modificări osteoarticulare specifice artropatiei gutoase, s-a recoltat sânge care a evidențiat hiperuricemie. Pentru cele 23 de cazuri s-a întocmit o fișă individuală în care s-au arhivat datele necesare studiului prezente în foaia de observație întocmită în spital (antecedentele patologice ale pacientului, antecedente heredo-colaterale, istoricul bolii, examenul clinic, analize de laborator și interpretarea radiografiilor de către medicul specialist radiolog).

Pacienții luați în studiu au avut vârste cuprinse între decadele a 3-a și a 6-a; 15 au fost de sex masculin iar 8 au fost femei; 9 au fost din mediul rural iar 14 din mediul urban. Examenul radiografic al bolnavilor a urmărit:

- afectarea mono sau poliarticulară
- sediul și incidența articulațiilor implicate
- modificările osteoarticulare produse de procesul inflamator inițial din stadiile incipiente și de depunerile tisulare de urat monosodic monohidrat din guta cronică tofacee.

Radiografiile s-au făcut în Spitalul Clinic de Recuperare Medicală Băile-Felix.

Imag. 1

Imag. 1: bărbat, 61 de ani, schelet palmar drept în incidență de față

Imag. 2: bărbat, 61 de ani, antepicior drept în incidență de față

Rezultate:

Dintre cele 23 de cazuri de artropatie urică luate în studiu, 7 pacienți au prezentat tofi gutoși iar la restul de 16 pacienți s-a constatat hiperuricemie și modificări radiografice minime, manifestate clinic articular. Distincția dintre hiperuricemie, atac acut gutos și guta cronică tofacee este importantă pentru tratament, recuperarea bolnavului, reversibilitatea sau nu a procesului patologic și profilaxia complicațiilor ulterioare.

Afectarea monoarticulară s-a observat la 2 bărbați cu vârste cuprinse între 35-45 ani; la 7 bărbați și 3 femei cu vârste cuprinse între 46-55 ani; la 4 bărbați și 4 femei cu vârste cuprinse între 56-65 ani. Afectarea poliarticulară s-a constatat la 2 bărbați și o femeie cu vârsta cuprinsă între 56-65 ani. Modificările articulare prezente la mai multe articulații ale aceluiași bolnav sunt prezentate prin imaginile radiografice I și II atașate prezentului studiu. Sunt radiografiile unui bărbat de 61 ani din mediul rural. Se pot observa modificări anatomo-radiologice la nivelul scheletului palmar drept în incidența de față și la nivelul articulațiilor piciorului drept în incidența de față. La radiografia I se pot constata: multiple leziuni osteolitice infracentimetrice net delimitate cu contur osteosclerotic, unele cu întrepunerea corticalei osoase, fără reacție periostală, interliniu articular îngustat mai ales interfalangian cu importantă tumefiere de părți moi periarticular, aspect de „toc în călimară” cu flexum și deviație internă interfalangian proximal deget II. La radiografia II se pot descrie leziuni similare, concentrate mai ales metatarsofalangian I cu tumefiere periarticulară exprimată.

Studiile de specialitate arată frecvența crescută a localizării artropatiei urice la nivelul articulației metatarsofalangiene a halucelui. Studiul nostru nu contrazice statisticile prezente: 14 cazuri au prezentat acuze clinice și modificări radiologice la nivelul articulației metatarsofalangiene a halucelui; în restul cazurilor s-au găsit modificări radiografice la nivelul gleznei și la degetele mâinii.

Dintre cele 23 de cazuri, incidența maladiei este mai crescută la bărbați (15 cazuri) față de femei (8 cazuri). Intervalul de vârstă cel mai afectat este 56-65 ani. Menționăm că au prezentat tofi gutoși două cazuri de sex masculin cu vârste cuprinse în intervalul 35-45 ani, 3 cazuri cu vârste între 46-55 de ani (2 bărbați și o femeie), 2 cazuri cu vârste între 56-65 ani (un bărbat, o femeie).

Marea majoritate a pacienților la care s-au identificat distrucții osteoarticulare importante sunt tineri(45-55 ani),de sex masculin iar articulația cea mai frecvent afectată este articulația metatarsofalangiană a halucelui.

Concluzii:

1. Examinarea radiografică a articulațiilor dureroase permite confirmarea diagnosticului de artropatie gutoasă prin evidențierea tofilor gutoși.
2. Studiul radiografiilor permite diferențierea între atacul gutos din debutul afecțiunii când modificările radiografice sunt minime(tumefierea reversibilă a țesuturilor moi din jurul articulației implicate, modificări ale spațiului articular si ale extremităților osoase corespunzătoare)și guta cu tofi, aspect ce indică cronicizarea bolii.
3. Fazele incipiente ale afecțiunii(hiperuricemia și atacul acut gutos) pot prezenta modificări minime sau nule din punct de vedere radiografic.
4. Fazele avansate ale maladiei prezintă tofi gutoși .
5. Examinarea radiografică permite diferențierea între hiperuricemie si artropatia gutoasă.
6. Tofii gutoși pot fi confundați la examinarea clinică cu nodulii reumatoizi sau alți noduli subcutanați, dar examenul radiografic arată modificări specifice depunerilor de urat monosodic monohidrat.
- 7.Examenul radiografic este absolut necesar în stabilirea diagnosticului de artropatie urică ,fiind o metodă de investigare la îndemână, necostisitoare.

6.Thiele, R. G.; Schlesinger, N.- Diagnosis of gout by ultrasound, Rheumatology, Volume 46, Number 7, 4 July 2007 , Oxford University Press; 1116-1121.

Bibliografie

1. Avram, Z.; Krishnan, E.- : Rheumatology , Volume 47, Number 7, 21 July 2008, Oxford University Press; 960-964;
2. Gherasim L. - Medicină Internă Bolile aparatului respirator și reumatice, Ed. a II-a. vol.I .Editura Medicala București 1999, 619-809. ;
3. Păun R. - Tratat de medicină internă, Reumatologie vol.I.Editura Medicală București 1999 ;
4. Păun R. - Tratat de medicină internă, Reumatologie vol.II.Editura Medicală București 1999 ;
5. Shi, Yan; Mucsi, Ashley D.; Ng, Gilbert-Monosodium urate crystals in inflammation and immunity. Immunological Reviews, Volume 233, Number 1, January 2010, Wiley-Blackwell;. 203-217;